

Geheugen

Maart 2019. Het is de maand van de Brexit. Na een halve eeuw zuchten onder het juk van Brussel nemen de Britten het heft weer in eigen handen. *Taking back control!* Het is niet de eerste keer dat de eilanders zich afzetten tegen het vaste land. In de vijftiende eeuw gingen ze massaal de *a* als een *e* uitspreken. En de *e* als een *i*, enzovoort. Enkel en alleen om anders te klinken dan de overkant van Het Kanaal. Als zeshonderd jaar later die overkant jouw taal overneemt en het klankverschil verloren gaat, dan is dat natuurlijk wel een beetje beangstigend. Brexit, dat is gewoon een identiteitscrisis. De scheiding tussen eiland en vasteland houdt het midden tussen een thriller en een soap. Zit er nog een twist in de tail?

Maart 2019. Het is de maand van de onderwijsstaking. De vakbond protesteert tegen de hoge werkdruk — één op de vijf leraren krijgt een burnout — en eist hogere salarissen. Als we rondkijken in Europa zien we andere landen worstelen met uitgebrande leraren. In Frankrijk krijgt één op de zes leraren een burnout. In Duitsland één op de drie. Werkdruk en salaris lijken ongecorrleerd te zijn. Duitse leraren verdienen meer geld dan Nederlandse leraren, Franse leraren minder. Is meer salaris dan wel de oplossing? Moet het niet elders worden gezocht? Ook aan de overkant van Het Kanaal staat het water tot aan de lippen. *Audit culture causes staff burnout in schools*, kopte The Guardian in november. Minder papierwerk in plaats van meer geld. Is dat misschien de weg tot (nog) beter onderwijs?

Maart 2019. Het is de maand van het eerste nummer van het twintigste deel van de vijfde serie van het *Nieuw Archief voor Wiskunde*. Hoe kan dit nummer helpen om ons wiskundeonderwijs (nog) beter te maken? Een moeilijke vraag waar voortdurend verschillende antwoorden op worden gegeven. In het artikel van Ben Moonen over Peter Scholze komt zijdelings het Heinrich-Hertz-Gym-

nasium in Berlijn ter sprake, een middelbare school die de nadruk legt op de natuurwetenschappen en veel topwiskundigen heeft afgeleverd. Hoe wordt een leerling met talent voor wiskunde een topwiskundige? In 1946 schreef de Amsterdamse psycholoog en wiskundige Adriaan de Groot een proefschrift over het verschil tussen een topschaker en een sterke schaker. Hij kwam tot de conclusie dat de topschaker niet sneller of dieper kan rekenen, maar wel meer partijen kan onthouden. Om een topschaker te kweken, moet je dus vooral het geheugen trainen. Zou dat ook zo zijn voor een topwiskundige?

Geheugen en herinneringen. De meeste artikelen in dit nummer vallen onder die noemer. Swier Garst kijkt terug op zijn jaren als leraar in onderzoek. Wieb Bosma verbeeldt de geschiedenis van de wiskunde in Pisa. Jan van Maanen beschrijft de lotgevallen van Julius Wolff tijdens de bezetting in de jaren veertig aan de hand van briefwisselingen. Arjen Sevenster vertelt over zijn leven in wiskunde, uitgeverij en poëzie. Er is een In Memoriam voor Jan Aarts. Hij was mijn promotor, wij kenden elkaar heel goed. Dan zijn er nog een paar heugelijke gebeurtenissen. De Abelprijs, de Wolfprijs en twee Fieldsmedailles gingen naar wiskundigen die werken aan het verband tussen getaltheorie, meetkunde en analyse. In verschillende artikelen worden de ontwikkelingen van de laatste decennia op dit gebied uit de doeken gedaan. Kortom, meer dan genoeg voer voor ons geheugen — afgeleid van het Proto-Germaanse *hugjaną* — in het Engels verbasterd tot *hug*. Zo brengt het einde van dit verhaal ons weer aan de andere kant van Het Kanaal. *Come on Britain, darling, let's give Europe a hug.* ☼